

Η πολιτική ευθύνη στη διαχείριση δημόσιου χρήματος

Του Σ. ΚΟΣΜΙΔΗ

ΣΕ ΜΕΡΙΑΔΑ της κοινής γνώμης έχει διαμορφωθεί ένα ασφυκτικό κλίμα έως πεσοποίηση ότι πάσης φύσεως και επιπέδου διαπλεκόμενα συμφέροντα κυριαρχούν στις κρατικές προμήθειες και στα δημόσια έργα. Η συχνά σκανδαλιστική παρουσίαση μιας ανεπιβεβαίωτης καταγγελίας θεωρείται ότι υποκρύπτει πολλές φορές πόλεμο γύρω από τα συμφέροντα αυτά.

Ένα φαινόμενο, υπαρκτό σε κάποιο βαθμό, διογκώνεται και γενικεύεται, δηλητηριάζοντας την ίδια την κοινωνία.

Παράλληλα καλλιεργείται η εντύπωση ότι πάσχει το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις κρατικές προμήθειες και τα δημόσια έργα, γι' αυτό βρίσκουν απήχηση νέες ιδέες που προσβάλλονται ως πανάκεια για την επίλυση όλων των προβλημάτων.

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο είναι επαρκές και θα καταστεί επαρκέστερο με τη σύντομη θεσμολογική ρυθμίσεων που πρόσφατα αποφασίστηκαν στο Υπουργικό Συμβούλιο. Ηδη η δικαστική προστασία είναι πλήρης και άμεση. Ο δικαστής μπορεί πλέον να διατάξει ως ακραλιστικό μέτρο την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης, της υπογραφής της σύμβασης και οποιασδήποτε άλλης πράξης της αναθέτουσας αρχής, καθώς και την εκτέλεση θετικών πράξεων, όποιου πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνά ευρωπαϊκού ή κοινοτικού δικαίου και η λήψη του ασφαλιστικού μέτρου είναι αναγκαία για να επανορθωθεί η παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος.

Ο έλεγχος της νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο διευρύνεται καθιστάμενος υποχρεωτικός σε προμήθειες άνω των 500 εκατ. δρχ. και σε δημόσια έργα άνω του 1 δισ. Ο ανάδοχος στα δημόσια έργα αξίας ως 5 εκατ. ECU θα αναδεικνύεται αυτόματα με μοθηματικό τύπο. Η λειτουργία των διακομματικών επιτροπών σε προμήθειες υψηλής τεχνολογίας και ιδιαίτερας σημαντικής αξίας επεκτείνεται και σε δημόσια έργα και σε προμήθειες του εξοπλιστικού προγράμματος των Ενόπλων Δυνάμεων. Καθιερώνεται το μητρώο προμηθευτών, μηχανοργανώνεται ο έλεγχος των αποθεμάτων και η έρευνα της αγοράς για το εύλογο του τιμήματος, διευρύνεται η αξιοποίηση και εξωτερικών εμπειρογνομών για τον έλεγχο προδιαγραφών και παραλαβών, συζητείται η καθιέρωση «πόθεν έσχες» για τους χειριστές έργων και προμηθειών και ρυθμίζεται η ανάθεση του ελέγχου και του οικιαστικού μέρους μεγάλων συμβάσεων σε εξωτερικούς οίκους όπου υφίσταται μονοπωλιακή ή ολιγοπωλιακή δομή της αγοράς.

Είναι ποικίλοι οι τρόποι με τους οποίους οι επιτήδριοι προσπαθούν να παραβιάσουν τους κανόνες.

Ενδεικτικά αναφέρω τις περίτεχνες τεχνικές προδιαγραφές που φωτογραφίζουν συγκεκριμένους προμηθευτές, τις συχνά αδικαιολόγητα σφιχτές προθεσμίες παράδοσης που σηματοδοτούν τον έναν προμηθευτή που μπορεί να τις τηρήσει, τις ποιοτικές και ποσοπκές παραλαβές που δεν ανταποκρίνονται στη διακήρυξη, στις αναλήψεις έργων κάτω του κόστους, που καλύπτονται από υπερβάσεις, τις αναθέσεις απεύθελας χωρίς αποχρώντα λόγο, την κατάπιση προμηθειών κλπ.

Πέρα από αυτά, οι άχρηστες ή άσκοπες προμήθειες υλικών που δεν δικαιολογούνται από τα αποθέματα εξοπλισμού, συνήθως τεχνολογικού, ο οποίος συχνά όταν παραδίδεται είναι ξεπερασμένος, οι αναθέσεις μελετών που γεμίζουν συρτάρια και πολλές φορές αναπαράγονται και ξαναπληρώνονται, τα έργα που ξεκινούν χωρίς εξασφάλιση πιστώσεων για την ολοκλήρωσή τους ή έργα χωρίς πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις και γναυξιακή διάσπαση, σε τελευταία ανάλυση η διασπορά πόρων σε έργα μη ανταποδοτικά ή ασύνδετα, αποτελούν μια πραγματικότητα που η σημερινή κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να διορθώσει.

Ανθρώποι ευάλωτοι, πειρασμοί δελεαστικοί, πολυμηχανοί κερδοσκοποί πάντοτε και παντού υπήρξαν και δεν θα εκλείψουν διά μαγείας. Το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο σε μεγάλο βαθμό αποτρέπει τις παραβιάσεις. Ωστόσο, κλειδί της ομαλής εφαρμογής του είναι η ανάθεση του έργου αυτού σε αδιάφθορους χειριστές και πάνω από όλα η ευθύνη των πολιτικών προϊσταμένων που εποπτεύουν την εκτέλεση έργων και προμηθειών.

Η ευθύνη αυτή συζητείται να ανατεθεί σε Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή. Αυτό αποτελεί απλώς μετάθεση ευθύνης. Σύσταση τέτοιας Αρχής δεν ανιχνεύεται σε άλλη χώρα του κόσμου. Επιτέλους, η διάκριση των Ελλήνων σε πολλούς διαβλητούς και εξαρτημένους και ολίγους ανεξαρτήτους και αδιάβλητους είναι καιρός να σταματήσει να πιπιλίζεται.

Το γεγονός ότι ο ίδιος ο Πρωθυπουργός εισηγήθηκε το θέμα αυτό στο Υπουργικό Συμβούλιο, αφού το παρέπεμψε και στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, καταδεικνύει και επιβεβαιώνει την ευαισθησία του. Ο ίδιος επέστησε την προσοχή για την ανάγκη εποπτείας και διαμίνυσε τη βούληση της αμελικτικής τιμωρίας κάθε παραβίασης. Οι φορολογούμενοι πολίτες δεν ανέχονται ούτε την οβάσμη σκανδαλολογία ούτε όμως την παραβίαση των κανόνων.

**Οι φορολογούμενοι
πολίτες
δεν ανέχονται
την οβάσμη
σκανδαλολογία**

Ο κ. Σωκράτης Κοσμίδης είναι Γενικός Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου.